

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1928

۸۷/۱۰۸۰۴۷
۸۸-۱۵۵

وزارت عالی‌ترتیب و شایان‌آرای

وزارت عالی‌ترتیب و شایان‌آرای

رساله دکتری رشته مدیریت بازرگانی گرایش رفتار و منابع انسانی

الگوی پیشنهادی هماهنگی استراتژی‌های مدیریت دانش برای ارتقای عملکرد پژوهشگاه‌ها

نگارش

سعید موسوی

استاد راهنما

دکتر سید محمد اعرابی

استادان مشاور

دکتر جمشید صالحی صدقیانی

دکتر قاسم انصاری رنانی

استادان داور

دکتر حسین رحمان سرشت

دکتر علی حسین کشاورزی

بهمن ۱۳۸۷

۱۰۹۲۵۵

بسم تعالی

شماره :

تاریخ :

پیوست :

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده حسابداری و مدیریت

صور تجلسه دفاعیه رساله دکتری

با تأییدات خداوند متعال رساله آقای سعید موسوی دانشجوی مقطع دکتری رشته تحصیلی مدیریت بازرگانی گرایش رفتار سازمانی تحت عنوان :

«الگوی مدیریت دانش برای ارتقاء عملکرد پژوهشگاه های ایران»

که به راهنمایی آقای دکتر اعرابی تنظیم گردیده است در جلسه مورخه ۸۷/۱۱/۱۳ با حضور اعضای هیات داوران مطرح و با نمره (نوزده) و درجه (عالی) نمره به حروف (نوزده) به تصویب رسید. اس
اعضاء هیات داوران : ۱۹

امضاء	نام و نام خانوادگی	سمت
	آقای دکتر اعرابی	استاد راهنما
	آقای دکتر صدقیانی	استاد مشاور ۱
	آقای دکتر انصاری	استاد مشاور ۲
	آقای دکتر رحمان سرشت	استاد داور ۱
	آقای دکتر کشاورزی	استاد داور ۲
	آقای دکتر صوفی	نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده

۱۴-۱۳/۹۹ : درجه قابل قبول

کمتر از ۱۳ : مردود

۱۹-۲۰ : درجه عالی

۱۷-۱۸/۹۹ : درجه بسیار خوب

۱۵-۱۶/۹۹ : درجه خوب

وفاقیہ علامہ طاہر اقبال

واکٹر ویزیت و حساباری

رسالہ دکتری رشته مدیریت بازرگانی گرایش رفتار و منابع انسانی

الگوی پیشنهادی هماهنگی استراتژی های مدیریت دانش برای ارتقای عملکرد
پژوهشگاهها

نگارش

سعید موسوی

استاد راهنما

دکتر سید محمد اعرابی

استادان مشاور

دکتر جمشید صالحی صدقیانی

دکتر قاسم انصاری رنانی

استادان داور

دکتر حسین رحمان سرشت

دکتر علی حسین کشاورزی

بهمن ۱۳۸۷

تقدیم به پدر و مادر بزرگوار

همسر عزیز و مهربان

و ستاره های جاودان زندگیم حنیف و سارا

درابتدا سپاس و تشکر خدای بزرگی را سزاست که به ما امکان و فرصت
زیستن، اندیشیدن، و بالیدن داد.

و آنگاه سپاس از تمامی اساتید و بزرگوارانی که در سال های طولانی تحصیل،
و در راه پرفراز و نشیب، اما لذتبخش، علم آموزی، راهنما و چراغ راه من
بوده اند:

جناب آقای دکتر سید محمد اعرابی استاد راهنما

جناب آقای دکتر قاسم انصاری رنانی استاد مشاور

جناب آقای دکتر جمشید صالحی صدقیانی استاد مشاور

جناب آقای دکتر علی حسین کشاورزی استاد داور

جناب آقای دکتر حسین رحمان سرشت استاد داور

جناب آقای دکتر صوفی استاد ناظر

جناب آقای دکتر افجه مدیر گروه بازرگانی

جناب آقای دکتر مهدی تقوی استاد دوره

جناب آقای دکتر عابدی جعفری استاد دوره

چکیده

به منظور تعریف الگویی برای مدیریت دانش در پژوهشگاه‌ها در جهت ارتقای عملکرد آنها، پس از مطالعه ادبیات موجود در این حوزه مشخص شد که ۳ دیدگاه اصلی در خصوص مدیریت دانش و جایگاه آن در سازمان‌ها وجود دارد. یک دیدگاه به مفهوم مدیریت دانش همچون مفاهیمی نظیر مدیریت تحول و تغییر در سازمان‌ها نگریسته است.

دیدگاه دوم مدیریت دانش را مفهومی کاملتر از مدیریت اطلاعات دانسته و معتقد است که در هر حوزه‌ای از سازمان‌ها که مفهوم و جایگاه مدیریت اطلاعات تعریف شده است، می‌توان آن را با مدیریت دانش جایگزین نمود.

دیدگاه سوم به مفهوم مدیریت دانش از دیدگاه سیستمی و استراتژیک نگریسته است. در این پژوهش نگاه پژوهشگر به مفهوم مدیریت دانش از منظر دیدگاه سوم بوده و پس از طراحی مدل مفهومی پژوهش فرضیه اصلی پژوهش تعریف شده است. فرضیه اصلی پژوهش از اینقرار است که: هماهنگی بین استراتژی‌های دانش، تولید و توسعه دانش، انتقال دانش و بکارگیری دانش در پژوهشگاه‌ها با توجه به استراتژی کار پژوهشگاه‌ها، منجر به ارتقای عملکرد آنان می‌شود.

برای آزمون این فرضیه، جامعه آماری که در نظر گرفته شد پژوهشگاه‌های وابسته به سازمان‌ها و موسسات دولتی بودند که هر ساله عملکرد آنان توسط وزارت علوم ارزیابی شده و بر اساس امتیاز دریافتی به ۳ رتبه A, B, C، تقسیم بندی می‌شوند.

مقایسه عملکرد آنان با میزان هماهنگی استراتژی‌های اتخاذ شده توسط آن‌ها در حوزه سیستم مدیریت دانش و زیر سیستم‌های آن، در این پژوهش آزمون شده است.

پس از انتخاب نمونه آماری، پرسشنامه‌ای طراحی و پس از آزمون روایی و پایایی آن در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت. پرسشنامه حاوی ۲ دسته سؤال، با پاسخ‌های باز و بسته بود. پاسخ به پرسش‌های بسته داده‌های کمی و پاسخ‌های تشریحی و تفصیلی، داده‌های کیفی آزمون فرضیه را تشکیل می‌دادند.

پس از جمع آوری پرسشنامه‌ها، داده‌های کمی تحلیل آماری شدند. داده‌های کیفی هم با روش تحلیل محتوا، تحلیل و با تعریف شاخص هماهنگی کمی شدند و در نهایت تحلیل آماری هم در خصوص آن‌ها انجام گرفت.

نتیجه نهایی هر دو تحلیل کمی و کیفی داده‌های جمع آوری شده حاکی از تائید فرضیه اصلی مطرح شده در پژوهش است.

کلید واژه‌ها:

نقاط مرجع استراتژیک (strategic reference points)، مدیریت دانش (knowledge management)، پژوهشکده (research center)، هماهنگی (coordination)، عملکرد (performance)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: طرح و کلیات تحقیق
۲	۱-۱ مقدمه
۴	۲-۱ تعاریف
۱۱	۳-۱ بیان مسأله
۲۲	۴-۱ دستیابی به یک مدل
۲۳	۵-۱ فرضیه اصلی
۲۵	۶-۱ روش شناسی
۲۵	۱-۶-۱ نوع روش تحقیق
۲۶	۲-۶-۱ گام‌های اجرایی
۲۷	۳-۶-۱ جامعه آماری، روش نمونه گیری، حجم نمونه
۲۷	۴-۶-۱ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۸	فصل دوم: مبانی نظری پژوهش و مروری بر تحقیقات پیشین
۲۹	۱-۲ مقدمه
۳۰	۲-۲ تعریف مدیریت دانش
۳۵	۳-۲ رویکردهای مختلف به مدیریت دانش
۴۱	۴-۲ مدل‌های مدیریت دانش
۴۲	۱-۴-۲ مدل هیکس
۴۲	۲-۴-۲ مدل هفت‌سی
۴۳	۳-۴-۲ مدل نوناکا و تاکیوچی

- ۴۴-۲-۴-۴- گروه‌بندی از منظر نوع دانش ۴۴
- ۴۵-۲-۴-۵- مدل مفهومی برای کارایی مدیریت دانش ۴۵
- ۴۷-۲-۵- استراتژی‌های مدیریت دانش ۴۷
- ۴۷-۲-۵-۱- استراتژی‌های مدیریت دانش از دیدگاه اسکیرم ۴۷
- ۴۸-۲-۵-۲- استراتژی‌های مدیریت دانش مرکز کیفیت و بهره‌وری امریکا ۴۸
- ۴۸-۲-۵-۳- ۵ استراتژی مورد استفاده شرکت‌های بزرگ ۴۸
- ۴۹-۲-۵-۴- مدیریت دانش استراتژیک ۴۹
- ۴۹-۲-۵-۵- استراتژی‌های کدگذاری در مقابل استراتژی‌های شخصی سازی ۴۹
- ۵۱-۲-۵-۶- استراتژی ذخیره و انبارش، جریان و رشد ۵۱
- ۵۸-۲-۶- مدیریت دانش در پژوهشگاه‌ها ۵۸
- ۵۸-۲-۶-۱- اهمیت مدیریت دانش در مراکز پژوهشی ۵۸
- ۵۹-۲-۶-۲- ارتباط مدیریت دانش با فعالیت‌های تحقیق و توسعه و نوآوری ۵۹
- ۶۱-۲-۶-۳- نسل‌های مختلف سیستم‌های تحقیق و توسعه ۶۱
- ۶۴-۲-۶-۴- مدیریت دانش در واحدهای پژوهشی ۶۴
- ۶۸-۲-۷- ارزیابی عملکرد پژوهشگاه‌ها ۶۸
- ۶۹-۲-۷-۱- شاخص‌های خرد ارزیابی علم و فناوری ۶۹
- ۷۲-۲-۷-۲- فرآیند بررسی ارزیابی عملکرد کار واحدهای پژوهشی ۷۲
- ۷۲-۲-۸- رابطه استراتژی مدیریت دانش با عملکرد سازمان‌ها ۷۲
- ۸۱-۲-۹- هماهنگی استراتژیک و عملکرد سازمانی ۸۱
- ۸۴-۲-۱۰- مطالعات موردی و پایان نامه‌ها ۸۴
- ۸۴-۲-۱۰-۱- مطالعات داخلی ۸۴
- ۸۴-۲-۱۰-۱-۱- طراحی و تبیین سیستم ارزیابی عملکرد مراکز تحقیقاتی صنعتی ۸۴

- ۸۵ ۲-۱-۱۰-۲- ارائه مدل ارزیابی عملکرد واحدهای پژوهشی.
- ۸۸ ۲-۱-۱۰-۳- مدیریت دانش در سازمان‌های دولتی.
- ۹۰ ۲-۱-۱۰-۴- چارچوبی برای بکارگیری مدیریت دانش در سازمان‌های تحقیق و توسعه.
- ۹۴ ۲-۱-۱۰-۵- روش تلفیقی و پویا برای نمایش سطح دانش‌های سازمان.
- ۹۶ ۲-۱۰-۲- مطالعات موردی خارجی.
- ۹۶ ۲-۱۰-۲- ۱- استراتژی‌های مدیریت دانش خلق‌کننده ارزش.
- ۹۸ ۲-۱۰-۲- ۲- فعالیت‌های مدیریت دانش در یک سازمان پژوهشی.
- ۱۰۰ ۲-۱۰-۳- پژوهش موه‌رمان.
- ۱۰۱ ۲-۱۰-۴- مدل اندازه‌گیری مدیریت دانش در نیروی دریایی امریکا.
- ۱۰۳ ۲-۱۰-۵- مطالعه تجربی در خصوص مدل‌های مدیریت دانش و اثرات آن.
- ۱۰۸ ۲-۱۰-۶- پژوهش مک‌کین و زک.
- ۱۰۹ ۲-۱۰-۷- یک بررسی در خصوص استراتژی‌های مدیریت دانش و ارزش بازار یک مؤسسه.
- ۱۱۳ ۲-۱۰-۸- مدیریت دانش و ویژگی‌ها و مشخصات سازمانی.
- ۱۱۵ ۲-۱۱- مدل پیشنهادی برای پژوهش.
- ۱۲۹ ۲-۱۲- فرضیه پژوهش.

فصل سوم: روش تحقیق ۱۳۰

- ۱۳۱ ۳-۱- مقدمه.
- ۱۳۲ ۳-۲- روش پژوهش.
- ۱۳۲ ۳-۲-۱- نوع روش.
- ۱۴۰ ۳-۲-۲- گام‌های اجرایی.
- ۱۴۱ ۳-۲-۳- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری، حجم نمونه.

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل آماری یافته‌های تحقیق ۱۴۵

۱-۴-۱- مقدمه ۱۴۶

۲-۴-۲- تحلیل داده‌های کمی ۱۴۸

۱-۲-۴-۱- توصیف داده‌ها ۱۴۹

۲-۲-۴-۲- آماره‌های توصیفی استراتژی‌های مختلف به تفکیک درجه ۱۵۴

۳-۲-۴-۳- ارتباط بین موارد استراتژی‌های هماهنگ و درجه پژوهشکده‌ها ۱۵۷

۴-۲-۴-۴- ارتباط تعداد موارد هماهنگ با امتیاز پژوهشکده‌ها ۱۶۳

۵-۲-۴-۵- برآورد پارامترهای مدل ۱۶۶

۶-۲-۴-۶- تحلیل واریانس ۱۶۷

۳-۴-۳- تحلیل داده‌های کیفی ۱۶۹

۱-۳-۴-۱- خطی بودن و نرمال بودن ۱۷۰

۲-۳-۴-۲- تحلیل رگرسیونی ۱۷۲

۳-۳-۴-۳- تحلیل واریانس ۱۷۳

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها ۱۷۴

۱-۵-۱- مقدمه ۱۷۵

۲-۵-۲- جمع‌بندی نتایج حاصل از تحلیل آماری ۱۷۷

۱-۲-۵-۱- برخی ویژگی‌ها ۱۷۷

۲-۲-۵-۲- نقش تئوری نقاط مرجع استراتژیک ۱۸۱

۳-۵-۳- تولید دانش ۱۸۳

۴-۵-۴- جمع‌بندی نهایی ۱۸۴

۵-۵-۵- موانع و مشکلات پژوهش ۱۸۶

۱۸۹ ۵-۶- پیشنهادات

۱۸۹ ۵-۶-۱- پیشنهادات مبتنی بر پژوهش

۱۹۰ ۵-۶-۲- پیشنهادات مبتنی بر نظر پژوهشگر

۱۹۲ ۵-۶-۳- پیشنهادات برای تحقیقات آتی

۱۹۴ فهرست منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۵	۱-۱- تعداد درخواست‌های بین المللی ثبت اختراع طبق معاهده PCT
۱۷	۲-۱- تعداد گواهی‌های اعطا شده به اختراعات در اداره ثبت اختراع و علامت تجاری امریکا
۳۸	۱-۲- بلورهای اساسی در خصوص رویکردهای پنهان و آشکار مدیریت دانش
۳۹	۲-۲- مزایا و معایب رویکردهای مدیریت دانش مبتنی بر دانش پنهان و دانش آشکار
۵۱	۳-۲- مزایا و معایب استراتژی‌های کدگذاری و شخصی سازی
۶۶	۴-۲- مدلی برای توسعه مدیریت دانش در سازمان‌های تحقیقاتی
۷۹	۵-۲- رابطه بین استراتژی‌های مدیریت دانش و عملکرد مالی و غیرمالی سازمان
۱۰۷	۶-۲- رابطه بین نوع صنعت و سبک و شیوه دانش
۱۱۱	۷-۲- نوع استراتژی اتخاذ شده مدیریت دانش و نوع صنعت
۱۴۲	۱-۳- نتایج ارزشیابی ورتبه بندی واحدهای اجرایی در سال ۸۵
۱۴۹	۱-۴- مشخصات فردی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق
۱۵۰	۲-۴- پست‌های سازمانی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق
۱۵۱	۳-۴- وضعیت تحصیلی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق
۱۵۲	۴-۴- وضعیت سنی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق
۱۵۳	۵-۴- وضعیت سابقه کار پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق

- ۶-۴- میانگین استراتژی بکارگیری دانش در سازمان‌ها به تفکیک درجه ۱۵۴
- ۷-۴- میانگین استراتژی انتقال دانش در سازمان‌ها به تفکیک درجه ۱۵۴
- ۸-۴- میانگین استراتژی کار در سازمان‌ها به تفکیک درجه ۱۵۵
- ۹-۴- میانگین استراتژی دانش در سازمان‌ها به تفکیک درجه ۱۵۵
- ۱۰-۴- میانگین استراتژی تولید و توسعه دانش در سازمان‌ها به تفکیک درجه ۱۵۶
- ۱۱-۴- ارتباط بین موارد استراتژی هماهنگ و درجه پژوهشکده‌ها ۱۵۷
- ۱۲-۴- گونه‌های ۵ گانه هماهنگ استراتژی‌ها ۱۵۸
- ۱۳-۴- پارامترهای محاسبه میانگین هندسی ضرایب سامرز ۱۶۲
- ۱-۵- ترکیب پنج‌تایی استراتژی‌های پژوهشکده‌ها ۱۷۹
- ۲-۵- ترکیب هماهنگی استراتژیک در پژوهشکده‌ها ۱۸۰

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
۱-۱- نمودار فراوانی تعداد محققان در یک میلیون نفر بر اساس آمار ۱۹۹۷	۱۲
۲-۱- نمودار فراوانی تعداد شاغلان تحقیقاتی در یک میلیون نفر جمعیت در سال ۱۹۹۹	۱۲
۳-۱- نمودار فراوانی درصد هزینه‌های تحقیقاتی از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۹۹۷	۱۳
۴-۱- نمودار فراوانی درصد هزینه‌های تحقیقاتی از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۰	۱۳
۵-۱- نمودار فراوانی هزینه‌های تحقیقاتی به ازای هر نفر محقق در سال ۱۹۹۶	۱۴
۶-۱- نمودار فراوانی سهم کشورها از تولیدات علمی منتشر شده در مجلات معتبر بین‌المللی در سالهای ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴	۱۶
۷-۱- نمودار فراوانی تعداد تولیدات علمی در مجلات معتبر داخلی و بین‌المللی	۱۸
۸-۱- نسبت اعتبارات تحقیقاتی به تعداد محققان در سال ۱۹۹۹	۱۸
۱-۲- چرخه مدیریت دانش استراتژیک	۳۷
۲-۲- مدل ماریچی دانش نوناکا و تاکیوچی	۴۴
۳-۲- ارتباط نوع مدیریت دانش و نوع دانش	۴۵
۴-۲- چارچوبی برای انتخاب استراتژی مدیریت دانش	۵۳
۵-۲- نگاه استراتژیک به دانش	۵۳
۶-۲- حوزه تمرکز استراتژی جامع مدیریت دانش	۵۴
۷-۲- استراتژی‌های مدیریت دانش بات	۵۵

- ۸-۲- استراتژی‌های مدیریت دانش از نگاه چوی و لی ۵۶
- ۹-۲- میزان اهمیت وظایف مدیریت دانش در پژوهش بر اساس نظرات خبرگان ۶۵
- ۱۰-۲- ماتریس نقاط مرجع استراتژیک ۸۲
- ۱۱-۲- مدل مفهومی ارزیابی عملکرد در سطح معیارهای کلان ۸۷
- ۱۲-۲- زیر معیارهای ابعاد ارزیابی مدل مفهومی ۸۷
- ۱۳-۲- چارچوب بکارگیری مدیریت دانش در سازمان‌های تحقیقاتی ۹۱
- ۱۴-۲- مدل‌های کار سازمان با توجه به دو بعد پیچیدگی و سطح وابستگی به کارهای تیمی ۹۷
- ۱۵-۲- مدل پژوهش موهرمان ۱۰۱
- ۱۶-۲- فرآیند ارزیابی مدیریت دانش ۱۰۲
- ۱۷-۲- شیوه‌های مدیریت دانش ۱۰۴
- ۱۸-۲- مؤثرترین سبک مدیریت دانش ۱۰۶
- ۱۹-۲- مدل پژوهش مک‌کین و زک ۱۰۹
- ۲۰-۲- رابطه بین استراتژی‌های مدیریت دانش و شاخص CAR در ارتباط با نوع صنعت ۱۱۲
- ۲۱-۲- تاثیر الگوهای فرآیند تبادل دانش بر فناوری‌های سازمانی برای انجام فعالیت‌های خلق و انتقال دانش ۱۱۴
- ۲۲-۲- مدل انتقال دانش نوناکا ۱۱۷
- ۲۳-۲- استراتژی‌های مدیریت دانش ۱۱۹
- ۲۴-۲- تقسیم بندی فعالیت‌های استراتژی‌های کار سازمان ۱۲۳

- ۲۵-۲- استراتژی‌های توسعه دانش ۱۲۵
- ۲۶-۲- استراتژی‌های دانش بر اساس مدل بیرلی و چاکرایارتی ۱۲۷
- ۲۷-۲- مدیریت استراتژیک دانش در سازمان و زیرسیستم‌های اصلی آن ۱۲۸
- ۲۸-۲- مدل مفهومی پژوهش ۱۲۸
- ۱-۳- مدل ۳ شاخگی انواع تحقیق ۱۳۵
- ۱-۴- نمودار فراوانی مشخصات فردی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق ۱۴۹
- ۲-۴- نمودار فراوانی پست‌های سازمانی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق ۱۵۰
- ۳-۴- نمودار فراوانی وضعیت تحصیلی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق ۱۵۱
- ۴-۴- نمودار فراوانی سنی پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق ۱۵۲
- ۵-۴- نمودار فراوانی سابقه کار پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌های تحقیق ۱۵۳
- ۶-۴- نمودار پراکنش داده‌های کمی ۱۶۴
- ۷-۴- نمودار توزیع متغیر ۱۶۵
- ۸-۴- نمودار میانگین شاخص‌های هماهنگی در سازمان‌ها با درجات مختلف ۱۶۸
- ۹-۴- نمودار پراکنش داده‌های کیفی ۱۷۱

فصل اول

طرح و کلیات تحقیق

ریشه‌های توسعه نیافتگی علمی در ایران متعدد و عوامل آن در دهه‌های اخیر نیز قابل شناسایی و مطالعه است. لیکن بحث اصلی این است که به رغم فراهم بودن نسبی عناصر پیش برنده علم و وجود امکانات بالقوه وسیع و امکانات بالفعل نسبی در این حوزه، چرا سرمایه گذاری‌های انجام شده اثر بخشی مطلوبی ندارد و چرا علیرغم تامین دروندادهای تحقیقات؛ شامل سرمایه‌های مادی و معنوی یعنی انگیزه‌های علمی و مغزهای متفکر و پر استعداد، برون داد مجموعه تحقیقاتی کشور (به معنای اثر بخشی آن) در مقایسه با ورودی‌ها وضع مطلوبی ندارد؟ متأسفانه فاصله علمی و فناوری ما بادیای شتابان علم و فناوری دایماً در حال افزایش است. اگرچه در این حوزه مشکلاتی همچون پایین بودن سهم اعتبارات ملی تحقیقات و کمبود نیروی انسانی تحقیقاتی و همچنین نارسایی قوانین و مقررات وجود دارد اما مهمترین مسأله در این زمینه ناکارآمدی برنامه‌ها، راهکارها و روش‌های مدیریتی است. به عبارت دیگر شیوه مدیریت کلان واحدها و موسسات پژوهشی و فرایندها و ساز و کارهای پژوهشی در گذشته و حال در صدر مشکلات بوده و هست (هیأت نظارت و ارزیابی فرهنگی و علمی شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۲، ص ۲).

یک مطالعه انجام شده در حوزه مسایل پژوهشی کشور و چالش‌ها و راهکارهای اثر بخشی

آن، مهمترین مشکلات توسعه علمی کشور را موارد زیر می‌داند: (اعتمادی، ۱۳۸۵، ص ۵)

۱- مدیریت پژوهش در سطح ملی

۲- سازوکارهای پژوهش در سطح ملی

۳- فقدان بازار پژوهش

۴- بی توجهی گذشته به اثربخشی پژوهشی بعنوان شاخص مهم توزیع اعتبارات.

به عباراتی متفاوت و تفصیلی تر مشکلات و موانع توسعه نیافتگی علمی و پژوهشی کشور

از دیدگاه این پژوهشگر عبارتند از: (اعتمادی، ۱۳۸۵، ص ۵)

۱- مهمترین تامین کننده منابع مالی پژوهشی کشور دولت است که خود را بی نیاز

از تحقیقات می داند و حساسیت پایینی نسبت به نتایج سرمایه گذاری خود و

اثربخشی آن دارد

۲- مسأله واردات و خرید دانش فنی و فناوری و احساس بی نیازی از سرمایه گذاری در

تحقیقات توسط بخشی از دولتمردان

۳- کشیده شدن ستون خیمه برنامه توسط مجریان برنامه توسعه؛ و از دست رفتن

حافظه برنامه

۴- سیطره تلقی های فردی در اجرای برنامه و تحریف روح برنامه در آئین نامه های

اجرایی

۵- هرز رفتن اعتبارات بدون تحقق اهداف مندرج در برنامه؛ به دلیل اختیار ترجیح

اولویت های دستگاهی و بخشی؛ و تن ندادن به جهت گیری ها و برنامه های ملی

تحقیقات در دستگاهها

۶- توزیع نادرست اعتبارات ملی و مداخله ذینفعان شخصی و موضوعی و همچنین سهم

خواهی دستگاهی به جای اثر بخشی

۷- تأثیرات مهم چانه زنی؛ تاریخچه و سابقه اعتبارات؛ میزان نفوذ سیاسی و دستگاهی

و تمایلات و سلیق مدیریتی و معیارهای نادرست و بعضاً ناسالم در نظام توزیع

اعتبارات پژوهشی